

УДК 621.330.341 (677.62)

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДОНЕЦЬКОГО РЕГІОНУ

О.М. Фіщенко, А.П. Колеснікова
Донецький національний технічний університет

Проаналізовано проблеми інноваційно-інвестиційної діяльності машинобудівного комплексу Донецького регіону. Виділено основні складові механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності машинобудівних підприємств. Узагальнено особливі способи залучення капіталу на інвестиційній стадії реалізації інноваційних проектів на машинобудівних підприємствах Донецького регіону.

Провідна роль у галузевій структурі народногосподарського комплексу Донецького регіону належить промисловості, яка є важливою ланкою господарства країни. У структурі промисловості Донецької області найбільшу питому вагу мають галузі важкої індустрії, особливо вугільна промисловість, чорна металургія та машинобудування. Важка промисловість формує понад 62 % загальної вартості реалізованої продукції промисловості зокрема на машинобудування припадає 9 – 10 % [1]. Отже, однією з передумов забезпечення сталого розвитку економіки регіону є випереджаючий інноваційний розвиток машинобудівного комплексу як основи високотехнологічного оновлення інших галузей виробництва, значна підтримка конкурентоспроможності країни. Вочевидь забезпечення інноваційного розвитку машинобудування є необхідною передумовою формування потенціалу інноваційного розвитку Донецького регіону і національної економіки в цілому, оскільки інноваційний розвиток передусім пов'язаний із реалізацією результатів науково-технологічного прогресу, які сприяють загостренню конкурентної боротьби на ринку продукції даної галузі і, як наслідок, виробництву нових товарів та послуг високої якості, які в достатній мірі можуть задовольнити постійно зростаючі мінливі потреби споживачів.

Питання діагностики діяльності суб'єктів господарювання, машинобудування в тому числі, знаходяться в центрі уваги провідних вітчизняних вчених, зокрема Шапурова О.О., дослідження якого спрямовані на аналіз ситуації, що склалася в машинобудівному комплексі національної економіки, диференціації підгалузей за їх характерними ознаками в сучасних умовах, визначення напрямків

покращення господарського стану підприємств [2]. Дослідження Марченко О. присвячені обґрунтуванню передумов інвестиційно-інноваційного розвитку суб'єктів господарювання, Захаркіна Л. акцентує увагу на стратегічних аспектах інноваційної діяльності машинобудівних підприємств [3].

Діяльність машинобудівного комплексу України оцінювали у своїх працях також такі вітчизняні науковці, як: Гукова Я., Дмитрашко О., Іванишин В., Кім В., Макаренко М., Ольшевський В. та Шилова О. Однак, недостатньо розкритим залишається ряд питань стосовно стану машинобудування окремих регіонів України, аналізу наявних можливостей фінансування інвестиційної діяльності та оцінки їхнього впливу на ефективність інноваційного розвитку підприємств даної галузі.

Метою дослідження є визначення сучасних тенденцій діяльності машинобудівного сектору Донецького регіону та формування адекватного сьогоденню механізму фінансового забезпечення інноваційної діяльності машинобудівних підприємств Донецького регіону.

Для визначення тенденцій розвитку машинобудівної галузі Донецького регіону проведемо оцінку її діяльності. Згідно з класифікацією видів економічної діяльності машинобудівна галузь складається з підприємств, які можна умовно розділити на такі підгалузі як виробництво машин та устаткування, виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування, а також виробництво транспортних засобів та устаткування. Насамперед проаналізуємо зміну обсягів продукції машинобудування [1], використовуючи відносні показники, динаміка яких наведена на рис.1.

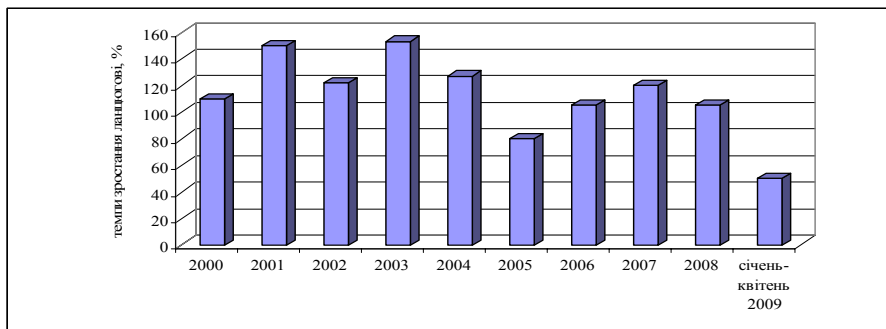


Рис.1. Динаміка обсягу продукції машинобудівного сектору Донецької області, %

Згідно з даним рисунком видно, що динаміка обсягів продукції має хвилеподібну тенденцію, причому починаючи з 2007 р.

відбувається стрімке зменшення виробництва машинобудівної продукції, що пов'язано з кризою внутрішнього і зовнішнього ринків, що призвела до збільшення кількості фінансово-неспроможних підприємств у цій галузі, зниженню інвестиційної активності, мобілізація необхідних засобів для інноваційно-інвестиційних цілей являє собою складну проблему, хоча й машинобудівна галузь має високу привабливість для інвесторів. Так, у 2009 році відбувається значне зниження обсягів та джерел фінансування діяльності машинобудівних підприємств Донецького регіону (табл.1), що негативно відбивається як на традиційній діяльності таких підприємств, так і на впровадженні інноваційних проектів, що дозволять машинобудуванню Донецького регіону ставати на новітні, інтенсивні шляхи розвитку.

Таблиця 1

Динаміка капітальних інвестицій машинобудівних підприємств
Донецького регіону за джерелами фінансування

Джерела фінансування	Освоєно капітальних інвестицій, млн. грн.		Відхилення, млн. грн.
	2008 рік	2009 рік	
коштів державного бюджету	139,2	76,8	-62,4
коштів місцевих бюджетів	103,4	57,1	-46,4
власних коштів підприємств та організацій	3186,7	1758,4	-1428,3
коштів іноземних інвесторів	210,9	329,3	118,4
коштів інвестиційних фондів	62,9	34,7	-28,2
кредитів банків та інших позик	254,6	140,5	-114,1
інших джерел фінансування	20,7	11,4	-9,3

За таких умов, для активізації інноваційного розвитку, підприємствам машинобудівного сектору Донецького регіону необхідно шукати нові, поки ще не досить розвинені у вітчизняній економіці, але досить дієві фінансові інструменти інноваційного розвитку машинобудівних підприємств, сформувати дієвий механізм фінансового забезпечення інноваційної діяльності таких підприємств, що дозволить одержати необхідну кількість ресурсів для підтримки та розвитку у майбутньому. Так, для одержання необхідних ресурсів машинобудівні підприємства можуть використовувати наступні способи залучення інвестиційних коштів для здійснення інноваційних проектів, що представлені на рис.2.

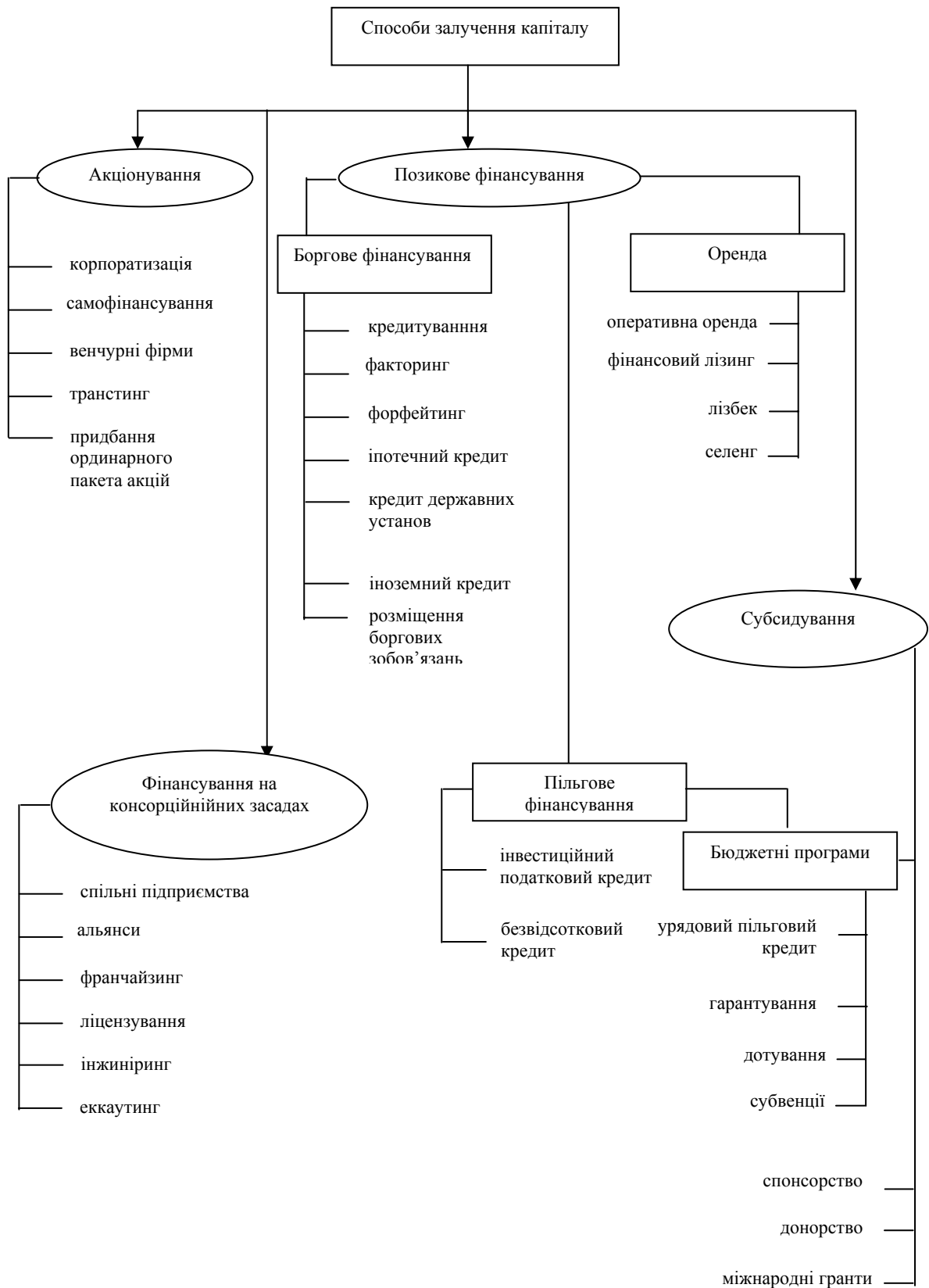


Рис.2. Способи залучення капіталу на інвестиційній стадії реалізації інноваційних проектів на машинобудівних

підприємствах

Висновки

Таким чином, для підвищення інноваційної активності машинобудівних підприємств Донецького регіону, необхідно створити дієвий та адекватний сьогоденню механізм одержання необхідних фінансових ресурсів, що забезпечить підприємства достатньою кількістю інвестиційних ресурсів, характер походження, умови залучення, максимальний термін використання яких, в свою чергу, значною мірою підвищить ефективність інноваційних процесів і обумовить специфічні особливості інноваційного планування.

Бібліографічний список

1. Інтернет-сторінка Головного управління статистики у Донецькій області – <http://donetskstat.gov.ua>.
2. Марченко О.В. Визначення необхідних і достатніх умов для інноваційного розвитку підприємства / О.В.Марченко // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №6. – с.158-164.
3. Захаркіна Л.С. Збалансування інноваційного розвитку машинобудівних підприємств в процесі стратегічного планування/ Л.С.Захаркіна // Актуальні проблеми економіки.–2009.–№3.– с.88-95.
4. Александрова В.П., Прогнозування впливу інноваційних факторів на розвиток економіки України. // Економіка підприємства. 2007. С.9-26.